

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 6 lipca 1923 r.

o przedmiocie amnestji z powodu uznania granic Rzeczypospolitej.

Art. 1. Dla upamiętnienia uznania granic wschodnich Rzeczypospolitej udziela się sprawcom, współwinnym i uczestnikom przestępstw, popełnionych do dnia 30 marca 1923 r. włącznie, amnestji na zasadach, określonych w niniejszej ustawie, choćby karę orzeczono dopiero po tym dniu.

Art. 2. Amnestja dotyczy przestępstw, należących do właściwości sądów karnych zarówno powszechnych, jak wojskowych, oraz do właściwości władz administracyjnych.

Art. 3. Amnestja nie stosuje się do następujących przestępstw, należących do właściwości sądów karnych powszechnych lub wojskowych:

a) szpiegostwa lub innego karygodnego działania na szkodę Państwa Polskiego, a na rzecz obcego państwa, lub w porozumieniu z osobą, w interesie obcego państwa działającą:

- b) przestępstw, ujawniających dążenie do rozpowszechnienia zasad ustroju komunistycznego, lub do ułatwienia wprowadzenia w Rzeczypospolitej Polskiej takiego ustroju, jeśli sprawca w chwili popełnienia czynu ukończył lat 17;
- c) świadomie fałszywego obwinienia przed władzami b. państw zaborczych, lub innych obcych państw, a także przed jakiegokolwiek siłami uzbrojonymi, znajdującymi się w walce z wojskiem polskiem, o przestępstwa popełnione na szkodę tych państw lub sił zbrojnych, albo o nieprzychylnie zachowanie się względem nich;
- d) umyślnego pozbawienia życia człowieka niezależnie od pobudek lub umyślnego ciężkiego uszkodzenia ciała, lub takiegoż upośledzenia zdrowia ludzkiego, jeśli przestępstwa te popełniono z pobudek osobistego zysku, je-dnakże wyłączeniem tem nie będą objęte przestępstwa pozbawienia życia, popełnione w stanie afektu;
- e) rozboju, względnie rabunku;
- f) fałszowanie pieniędzy i papierów kredytowych;
- g) stręczenia do nierządu innych wypadków ciągnięcia zysku z nierządu drugiej osoby;
- h) przekroczeń przepisów, dotyczących regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznymi oraz obrotu obcymi walutami, a także przemyca-

nia zagranicą przedmiotów, których wywóz jest zakazany;

- l) lichwiarskiego wyzysku;
- j) tajnego gorzelnictwa, jeśli czyn jest zbrodnia;
- k) przestępstw natury karno-skarbowej;
- l) dezercji i innego uchylenia się od służby wojskowej, jeśli sprawca w tym celu opuścił granice Państwa, lub w tym celu przebywał zagranicą; postanowienie to jednak nie odnosi się do przestępstw, popełnionych przed dniem 30 marca 1923 roku przez osoby narodowości niepolskiej, pochodzące z okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie, o ile przed upływem jednego miesiąca od dnia ogłoszenia tej ustawy zostały ujęte, lub stawily się do dyspozycji właściwej władzy celem wykonania obowiązku służby wojskowej;
- m) przestępstw, popełnionych z pobudek zysku:
 - 1) przed upływem lat 5 od skazania za inne przestępstwo, popełnione z tych samych pobudek, lub 2) przez osoby, trudniące się nalogowo działalnością występna, postanowienia te nie dotyczą przestępstw popełnionych z nędzy;
- n) przestępstw, popełnionych przez osoby, które wydano państwu obcemu na zasadzie układu w przedmiocie wydania, lub wzajemnej wymiany, oraz przez osoby, które przed ogłoszeniem niniejszej ustawy cświadczyły swą zgodę na takie wydanie.

Amnestja nie dotyczy również przestępstw, ulegających karze administracyjnej w myśl ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. № 67 poz. 449) oraz spraw, należących do właściwości skarbowych władz administracyjnych i sądów karno-skarbowych, tudzież kar dyscyplinarnych za przewinienia służbowe z wyjątkiem nagany; wyłączone są również z pod amnestji przewinienia porządkowe i dyscyplinarne osób wojskowych, przewidziane w przepisach wojskowych.

Art. 4. W granicach, określonych w niniejszej ustawie, puszcza się w niepamięć i przebacza:

- a) wykroczenia administracyjne i porządkowe bez względu na rodzaj i wymiar kary, tudzież przestępstwa, skierowane do dyscyplinarnego ukarania w myśl art. 128 Rozp. Rady Ministrów z 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. № 59 poz. 368);
- b) przestępstwa, za które ustawa przewiduje, niezależnie od kar dodatkowych, jako karę najsurowszą grzywnę lub karę pozbawienia wolności, nie przenoszącą 3 miesięcy, lub jedną z tych kar.

Postępowanie karne w tych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone.

Art. 5. W granicach, określonych w niniejszej ustawie:

- 1) darowuje się prawomocnie orzeczone, a w całości lub części nie wykonane:
 - a) kary administracyjne i porządkowe bez względu na rodzaj i wymiar, kary dyscyplinarne nagany za przewinienia służbowe, tudzież kary dyscyplinarne, wymierzone

w myśl art. 128 Rozp. Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. № 59 poz. 368);

- b) grzywny i kary pozbawienia wolności, orzeczone przez sąd w rozmiarze, nie przenoszącym 3 miesięcy, a jeśli czyn popełniono z nędzy — w rozmiarze, nie przenoszącym jednego roku;
 - c) połowę orzeczonej przez sąd kary pozbawienia wolności, gdy karę orzeczono w rozmiarze powyżej 3 miesięcy, lecz nie przenoszącym jednego roku;
 - d) jedną trzecią część orzeczonej przez sąd kary pozbawienia wolności, gdy karę orzeczono w rozmiarze, przenoszącym rok jeden; w tym wypadku jednak pozostałe dwie trzecie orzeczonej kary nie mogą przenosić lat 10;
- 2) ogranicza się do lat 10 karę dożywotniego pozbawienia wolności;
 - 3) zamienia się karę śmierci na karę 15-letniego ciężkiego więzienia (domu karnego);
 - 4) darowuje się w zupełności wszelkie inne kary, nie wykonalne w całości lub w części, w szczególności karę dodatkową i nawiązki za przestępstwa leśne, z wyjątkiem ogłoszeń w druku, nakazanych wyrokiem w sprawach o obrażeniu czci, oraz umieszczenia w zakładach wychowawczych poprawczych; do kar dodatkowych na czci stosuje się postanowienia art. 9.

Art. 6. W granicach, określonych w niniejszej ustawie, puszcza się w niepamięć i przebacza przestępstwa, wypływające wyłącznie lub w przeważającej mierze z pobudek narodowościowych, politycznych, religijnych, społecznych, lub społeczno-gospodarczych.

Darowuje się kary, orzeczone za te przestępstwa, bez względu na ich rodzaj i wymiar; postępowanie karne za te czyny nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone.

Amnestja zupełna, niniejszym artykułem określona, nie stosuje się jednak do przestępstw umyślnych, które pociągnęły za sobą, lub według zamiaru sprawcy pociągnąć miały: pozbawienie życia człowieka, ciężkie uszkodzenie ciała, lub zdrowia człowieka, lub uszkodzenie cudzej własności w większym rozmiarze, lub w okolicznościach szczególnie niebezpiecznych.

Odnosnie do osób, które, dopuściwszy się przestępstw, ulegających zupełnej amnestji z mocy niniejszego artykułu, wyjechały poza granice Państwa, lub takie przestępstwa popełniły zagranicą i do 30 marca 1923 r. włącznie nie powróciły w granice Rzeczypospolitej, postępowanie karne nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone jedynie z mocy zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wydanego dla poszczególnego wypadku.

Art. 7. O ile w art. 3 inaczej nie postanowiono, puszcza się w niepamięć i przebacza przestępstwa, przewidziane w kodeksie wojskowym, tudzież darowuje się niewykonane w całości, lub w części kary, prawomocnie orzeczone, za te przestępstwa, bez względu na rodzaj i wymiar, wraz z karami dodat-

kowemi; postępowanie karne w powyższych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone.

Jeśli jednak czyn taki jest przestępstwem z chęci zysku, albo przestępstwem przeciw obowiązkowi subordynacji wojskowej, polegającym na czynnym targnięciu się na przełożonego, albo dezercją, za którą kodeks wojskowy przewiduje karę śmierci, wówczas mają zastosowanie postanowienia art. 5.

Puszcza się w niepamięć i przebacza wszelkie inne w poprzednich postanowieniach tej ustawy niewylączone, a rozpoczęte najpóźniej w dniu 30 marca 1923 r. dezercje i uchYLENIA się od służby wojskowej, o ile sprawca przed upływem jednego miesiąca od dnia ogłoszenia tej ustawy został ujęty, lub stał się do dyspozycji właściwej władzy celem wykonania obowiązków służby wojskowej.

Art. 8. W razie zbiegu przestępstwa, ulegającego amnestji, z przestępstwem, nie ulegającym amnestji, kara, orzeczona z uwzględnieniem zbiegu, względnie kara łączna, będzie złagodzona według słusznego uznania sędziego; przepis niniejszy nie wyklucza umorzenia w myśl postanowienia niniejszej ustawy toczącego się postępowania sądowego odnośnie do poszczególnych zbiegających się przestępstw.

Art. 9. W wypadkach, objętych art. 5 punkt b), art. 6 ustęp pierwszy i ostatni i art. 7, niezdolność, będąca skutkiem karno-sądowego skazania, lub kary dodatkowe na czci ustają z chwilą odcierpienia kary, a jeśli według postanowień tej ustawy wykonania kary zaniechano, natychmiast z mocy samej ustawy.

Art. 10. W wypadkach, w których nie stosuje się art. 4 p. b), sąd może postępowanie umorzyć, lub postępowania nie wdrażać, jeśli według okoliczności danego wypadku należałoby, niezależnie od kar dodatkowych, wymierzyć karę pozbawienia wolności w rozmiarze, nie przenoszącym trzech miesięcy. W powyższych wypadkach sąd może postępowanie umorzyć, lub postępowania nie wdrażać jedynie za zgodą prokuratora, a sąd powiatowy lub pokoju jedynie za zgodą prokuratora przy sądzie okręgowym.

Przepisy niniejszego artykułu stosuje się odpowiednio do przestępstw, popełnionych z nędzy (art. 5 p. b), jeśli należałoby wymierzyć karę, nie przenoszącą jednego roku pozbawienia wolności.

Art. 11. Umorzenie w myśl niniejszej ustawy toczącego się postępowania będzie z mocy samego prawa uchylone, jeśli osoba, przeciw której toczyło się postępowanie, oświadczy w ciągu miesiąca po zawiadomieniu o zastosowaniu amnestji, że domaga się przeprowadzenia tego postępowania.

Art. 12. Przepisy ustawy niniejszej, dotyczące umorzenia kar, prawomocnie orzeczonych, stosuje się również do przestępstw, ściganych z oskarżenia prywatnego, na wniosek lub z upoważnienia; natomiast do tych przestępstw nie stosują się przepisy, dotyczące umorzenia, lub zaniechania postępowania karnego.

Art. 13. Postanowienia niniejszej ustawy stosują się do osób, które korzystały z ogólnego, lub

szczególnego aktu łaski, jedynie wówczas i o tyle, o ile poprzedni akt łaski przyznawał im ulgi w mniejszym rozmiarze.

Art. 14. Amnestję stosuje władza, zarządzająca wykonanie wyroku, względnie orzeczenia, o ile jej nie zastosowano już przy wydaniu wyroku, względnie orzeczenia.

W sprawach, należących do właściwości sądu okręgowego, wątpliwości w przedmiocie amnestji rozstrzygać należy na wniosek prokuratora lub stron na posiedzeniu niejawnym (gospodarczem) po wysłuchaniu prokuratora; to samo postępowanie stosuje się z urzędu lub na wniosek w razie zbiegu przestępstw (art. 8), tudzież na wniosek prokuratora w wypadkach, przewidzianych w art. 10. Od decyzji można wnieść zażalenie w ciągu miesiąca od jej doręczenia na piśmie. Zażalenie wnieść należy do sądu, w toku instancji przełożonego, który rozstrzyga ostatecznie.

W sprawach, należących do właściwości sądów powiatowych lub pokoju, zażalenie w tym samym terminie wnieść należy do sądu okręgowego. Poza rozprawą główną sędzia pokoju orzeka zawsze bez udziału ławników.

Art. 15. W zakresie sądownictwa wojskowego, tudzież w postępowaniu przed władzami administracyjnymi stosuje się odpowiednio art. 14.

Art. 16. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych.

Art. 17. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: w z. *Glabicki*

Minister Sprawiedliwości: *St. Nowodworski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Kiernik*

Minister Spraw Wojskowych: *Szapsycki*